

Er ref: Regeringskansliet
Miljö- och Energidepartementet
Diariernr: M2018/00852/R

Yttrande över Promemoria "Mer fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper – utveckling av producentansvaren M2018/00852/R

Skogsindustrierna är branschorganisationen för massa-, pappers- och den trämekaniska industrin. Skogsindustrierna företräder ett 50-tal massa- och pappersbruk i sammanlagt i ett 20-tal koncerner/företag och cirka 120 sågverk i ett 60-tal koncerner/företag, samt ett 40-tal företag med nära anknytning till massa-, pappers-, eller trävarutillverkning. Inom Skogsindustrierna ingår verksamheten Svenskt Trä och sekretariatet för BioInnovation. Skogsnäringen sysselsätter cirka 70 000 personer och exporterade för 130 miljarder kronor 2017.

Skogsindustrierna har getts tillfälle att lämna synpunkter på ovannämnda remiss angående utveckling av producentansvaren.

Sammanfattning

Skogsindustrierna avstyrker förslaget att fastslå fastighetsnära insamling som huvudregel. Ändringar enligt förslaget skulle påverka branschens konkurrenskraft och investeringsvilja och därmed arbetstillfällena negativt.

Returfiber är en viktig råvara för svensk skogsindustri. Att insamla och återvinna använt papper är ett resurs- och klimateffektivt sätt att nyttja den biobaserade råvaran. En förutsättning är god tillgång av returfiber av hög kvalitet. Producentansvarssystemet har hittills fungerat mycket bra med höga återvinningsnivåer för returpapper och pappers/kartongförpackningar. De ändringar som föreslås i aktuellt remissförslag riskerar att slå sönder ett välfungerande system. Det skulle inte öka miljönyttan och det skulle innebära orimliga kostnader för producenterna, medborgare och samhälle. Remissförslaget saknar helhetsperspektiv och en realistisk beskrivning av konsekvenserna.

Skogsindustriernas yttrande

Hög kvalitet och god tillgång på returfiber är en förutsättning för de bruk som baserar sin produktion på returmaterial. Det existerande insamlingssystemet för pappersmaterial, både returpapper och pappers/kartongförpackningar, har visat sig fungera ytterst väl med höga återvinningsnivåer. För tidningspapper är materialåtervinningen ca 95 %, för pappers/kartongförpackningar ca 80 %, för träförpackningar 48 % och för kontorspapper (frivilligt åtagande) är den 77 %. Det går alltid att göra förbättringar på olika sätt i systemet och vi välkomnar några av förslagen som nämns i remissen:

- Att ställa krav på Tillståndspliktiga insamlingssystem säkrar kvaliteten på insamlat material. Det innebär dessutom konkurrens på lika villkor.
- En tydlig och ökad tillsyn är positivt för kvalitet, tillgång och för effektivitet i insamlingssystemen
- Branschen tar gärna över informationsansvaret – det är en viktig uppgift eftersom konsumentens beteende i hög grad beror på förtroendet för återvinningssystemet

Skogsindustrierna avvisar förslaget att införa rikstäckande fastighetsnära insamling, FNI, som huvudregel. Förslaget saknar helhetsperspektiv och fokuserar helt och hållet på enkelhet för konsumenten. Miljönyttan är ytterst tveksam, i synnerhet vad gäller pappersmaterial som redan nu uppnår mycket höga återvinningsgrader. Förslagets höga tilltro till FNI är inte underbyggd. Existerande FNI har varken visat ökad återvinning eller bättre kvalitet hos materialet – en nyckelparameter för industrin. En konsekvens av ett helt utbyggt system enligt förslaget är ökade transporter och därmed ökad miljöpåverkan.

Kostnaderna för att införa förslaget skulle innebära orimligt höga kostnader, vilket skulle påverka både investeringsvilja och arbetstillfällena i en bransch som har stor betydelse för den svenska välfärden. Detta skulle ytterligare förstärkas genom att införa ändringen i definition av producent, vilket skulle slå hårt mot ett fåtal tidningspappersproducenter, som redan nu har svårigheter på grund av minskat tidningsläsande. Att föreslå att dessa pappersproducenter ska stå för kostnader utan att ha rådighet att påverka återvinningsbarheten av de slutliga produkterna förefaller ogenomtänkt och suboptimalt.

Risken är stor att returpapper kommer att användas i mindre grad. Återvinningsgraden minskar liksom kvaliteten vilket försämrar konkurrenskraften för returpapper. Det går

stick i stäv med EUs strävan mot en cirkulär ekonomi med avfallshierarkin som en viktig princip så långt det är möjligt.

Konsekvensbeskrivningen av förslaget är otillräcklig på flera områden. Konsekvenserna för miljön, industrin, kommunerna, fastighetsägarna och medborgarna är inte tillräckligt analyserade. Vidare finns en övergångsproblematik som borde beaktas i förslaget.

Förslaget innebär en så pass omfattande reform att det borde gå genom riksdagen. Dessutom är det val inom några månader vilket torde betyda att frågan kommer att lyftas en gång till med en ny regering.

Eventuella förändringar av producentansvarssystem bör invänta implementeringen av avfallspaketet som nyligen är färdigförhandlat inom ramen för EUs cirkulära ekonomi. Kommissionen kommer i delegerade akter skriva vägledningar för återvinningsmål och producentansvar vilka kan ha betydelse för nationella system och förordningar.

Skogsindustrierna hänvisar vidare till svar som ges av Pressretur avseende returpapper samt av Förpacknings- och Tidningsinsamlingen, FTI, vad gäller pappers- och kartongförpackningar.

För Skogsindustrierna

Ingrid Haglind
Direktör Produkter och Produktsäkerhet